

Képiró Ágnes

25+

A Magyar Szobrász Társaság jubileumi tárlata

Szolnoki Galéria,
2021. VI. 5. – VII. 18.

A mintegy 150 tagot számláló Magyar Szobrász Társaság 25 éves fennállásának alkalmából egy friss, kortárs szemléletű, tradicionális és megújító törekvéseket is magában hordozó tárlattal mutatkozik be a Szolnoki Galériában. A tárlat címe - 25+ - utal arra a kényszerű megkésettségre, hogy a járványhelyzet okozta zárvatartási rendelkezések miatt a társaság létrejöttének negyed évszázadát a tervezettnél egy évvel később, de valós fizikai térben ünnepli. A jubiláris kiállításra a hazai szobrászművészet 43 kiemelkedő képviselője kapott meghívást, akik nemcsak plasztikáikkal, hanem szobrászi ihletésű grafikáikkal is hozzájárultak a tárlathoz. A stílusban sokszínű, anyaghasználatban a hagyományos (fa, bronz, kő) és modern trendeknek megfelelő (acél, beton), de akár efemerebb anyagokat (poliuretán, gumi, műgyanta, gipsz) is felmutató, a különböző matériákat kombináló művek alkotói között egyaránt megtalálhatóak a képzőművészeti ág pályakezdő tehetségei és a középgeneráció mesterei és doyenjei is.

Valamennyi képzőművészeti ág alapvető kérdése az egyensúly, gondoljunk csak a kompozícióra, mely a mű kiegyenlítetttségének záloga. A kiállításon azonban jóval tágabb kontextusban érhető tetten, legyen szó annak fizikai vagy szellemi vetületéről. Fizikai értelemben az eredetileg zsinagógának épített, ma a Damjanich János Múzeum kiállítócsarnokaként működő Szolnoki Galéria kétosztatúságával és nagy, földszinti középterével adja magát a térben való játék lehetőségeire és az egyes részek külön egységként kezelhetőségére. Baráth Fábián kurátor, a Magyar Szobrász Társaság elnökhelyettese részben tematikai, részben stilisztikai differenciálással oldotta meg a tér egyensúlyát gondosan ügyelve arra, hogy a különböző életkorok és eltérő iskolák képviselői egymással vegyülve, egy egységként adjanak minél tágabb merítést napjaink szobrászati törekvéseiről. Míg a földszintet döntően geometrikus és organikus plasztikák uralják, az emeleti karzat jobb oldala betekintést nyújt a kortárs figurális tendenciákba, a bal oldali szekció pedig a meditatív szobrászati megvalósításokat hangsúlyozza.

Ha a kiállítás alapján akarunk képet kapni arról, melyek napjaink szobrászati trendjei, három domináns irányvonal rajzolódik ki. Egyrészt megfigyelhető a hagyományok iránti hűség, mely sokkal távolabbra és mélyebbre vezet vissza, mint a klasszikus antik szobrászat és annak későbbi újjászületési korszakai. A tradíciók tisztelete visszanyúl az ember legmélyebb gyökeréig, az

KOZMA Anita: 2/3 D,
2021, vegyes technika,
175×60×68 cm
A művész jóvoltából

emberiség legkorábbi történetéig. Ezt tükrözi a klasszikus szobrászati anyagok dominanciája is. Másrészt napjaink művészi igényű plasztikai gyakran készülnek ipari anyagokból, legyen szó vas és beton, műanyag, műgyanta és textil használatáról. Amit az elméleti tudományokban inter- és transzdiszciplináris metódusoknak neveznek, az a képzőművészetben nemes egyszerűséggel az átjárhatóság szavával fogalmazható meg, ugyanakkor a kifejezés tartalmi elemeit nézve legalább annyira diverz is. Miben realizálódhat az átjárhatóság jelensége napjaink plasztikai trendjeiben? Egyrészt a szakrális térbe installált tárlat esszenciális jelensége a kultúrák közötti átjárhatóság, mely a kiállítótérbe való első belépésnél szembejön, ahol Kuti László *Kenyértörésétől* Szanyi Borbála profán *Kalodáján* át a szentély fölötti kőabláig megy végig vertikálisan a tekintet. A függőleges tengely szakralitása horizontálisan és diagonálisan is érintkezik a terem két meghatározó pontjára installált oltárral (Menasági Péter: *Főnix alom* és Colin Foster: *Sacrificio*), valamint Lakatos Pál Sándor intímen sarokpontra helyezett, megindító *Memento* című bronzplasztikájával.

Az átjárhatóság mint a műfaji határok átlépése is releváns tényezője a jubileumi tárlatnak. Bátor és nemes vállalat arra sarkallni a kiállítókat, hogy plasztikai műveiken túl szobrászi ihletettséggű grafikákkal, vázlatokkal és tanulmányokkal is emeljék a kiállítás fényét, melyek az alkotóik szobrával szoros fizikai közelségben erősítik, olykor magyarázzák a plasztika koncepcióját. Kivételt képez e rendezői elv alól Sallai Géza *A/3* című, lírai tisztaságú, lágy, szinte kalligrafikus vonalvezetést idéző, lendületes plasztikájának és Lelkes Márk mulatozó alakokat ábrázoló tusrajz sorozatának konstellációja, melyeket mozgalmasságuk okán kár lett volna egymástól elválasztani, ugyanakkor Lelkes letisztult geometriájú plasztikája (*Fénycsapda*) egy szinttel feljebb, Székó Gábor és Dorogi János műveivel kitűnően folytat párbeszédet. Néhány kiállító alkotásánál fogva adott a grafikai nyelvhasználat, így Németh Marcell grafikus és plasztikus megfogalmazású, az ipari környezetet és anyaghasználatot egyaránt jelző *Lámpák vázlat I.* című szobra esetében, de ilyen a

BOROS Miklós János
Múzeumi tárgy, 2013,
bronz, 28×41×21 cm
A háttérben:
Nyersöntvények I-III.,
2017, tus, papír
A művész jóvoltából ↓

↑
CSURGAI Ferenc: *Karbon-kor I-II.*,
é. n., karbon kompozit, 120×56×1 cm
A művész jóvoltából

tárgy árnyéka adta truváj, mely Kozma Anita *2/3 D* című installációjában egyesíti a plasztikai és grafikai megfogalmazást. Egy-egy plasztikán keresztül a festészet és az iparművészet is beles a tárlatba, az előbbi Csurgai Ferenc gesztusfestészetre hajazó *Karbon-kor* című kompozícióiban, az utóbbi pedig Erős Apolka filozófiai mélységű, elentétes tulajdonságú anyagokat, bronzot és textilt vegyítő párnáiban (*Gondolatpárna I-IV.*), amelyeken a klasszikus bronz materiából létrehozott álarok, maszkok keménységével puha textilt párosítva értekeznek az emberek külvilág felé mutatott arcainak sokféleségéről.

Erős Apolka vizuális gondolatmenetéből kiindulva érdemes egy pillanatra szétnézni a kiállítási egységben és feltérképezni, hol és milyen formában realizálódik benne az ember. Mert az ember ott munkálkodik Melkovics Tamás *Iker* című szobrában, amelyben az alkotó a végtelenségig variálható, 60 elemből álló alkotásán a figurát úgy oldja bele a térbe, hogy az – nagyon határozott szerkezetet konstruálva – megőrzi az organikus formanyelvet. Látszólag ez a fajta játékoság mutatkozik meg a tárlat egyik legerősebb művén, Kotormán Norbert szokatlan nézőpontra komponált, *Legény a gáton* című plasztikáján, ahol a klasszikus arányokat és formanyelvet idéző, sematizált férfialak talapzatával a fal függőleges síkjára illetve erősíti meg a plasztika egyik eredeti hivatását: a több oldalról való megtekinthetőséget.

De az ember mint közösségi tényező jelen van a háttérben is, mely a szobrok mögött az alkotókon túl iskolákat, csoportosulásokat feltételez: a pécsi iskola klasszikus és a budapesti konceptuális szemlélete jól megfér egymás mellett, ugyanakkor világosan megmutatkozik a hagyományos és az újító, a klasszikus formaképzésű logikával gondolkodó és a konceptuális vonal közötti átjárhatóság. Szemléletes az egység, amely egy térbe rendezheti hat hétre a kortárs magyar szobrászat eltérő stílusú, attitűdű és életkorú, formátumos alkotóit.